

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

V. De Passi Merito.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

tata, nisi cui cum ratione libererit infan-
re: istis tamen hic addecerim pauca so-
lum biblica, quæ illum, quem damna-
torum credimus infernum, secretum
ab aliis locum, propriumque existere o-
portere testantur.

1. Seditiosi, quibus terra dehiscerebat
irato Deo, Num. 16. *descenderunt viuen-
tes in infernum*: Eum scilicet locum quò
antè coelo deturbati ruerant Angeli a-
postataz.

2. Ezechiel in planctu super Pharao-
nem, ac Ægypti multitudinem, ait de-
nique, cap. 32. *Detrahe eam ad terram ul-
timam; quam? Cum his, qui descendunt in
lacum*. Ibidem de Assyriis interfectis ait;
*Quorum data sunt sepulcra in nouissimis la-
cus*. Causa: Quia portauerunt ignominiam
suam cum his qui descendunt in lacum. Ibi-
dem de gigantibus sceleratis ait: *De-
scenderunt in infernum cum armis suis*.
Quia portauerunt confusioem suam flagi-
tiorum.

3. Huc addixit eos pro meritis, qui
ait, Deut. 32. *Ignis succensus est à furore
meo*: hæc ira Dei Vindictis: locus ecce;
& ardebit usque ad Inferni nouissima. Sic
Iob. 24. intelligit: *Usque ad inferos pecca-
tum illius*.

4. Queritur de impiis Iob. c. 21. sed
denique dum tenent tympanum. &c. et du-
cunt in bonis dies suos; in puncto ad inferna
descendunt. Sic de meretrice, Prou. 2.
At inferos semita eius inclinata sunt.

5. Deijs affirmat Iob. 7. *Qui descen-
dit ad inferos, non ascendit*.

6. In hoc inferno Inferiore, Pl. 85. alli-
gavit Apoc. 9. *Regem Angelum abyssi, in
puteo abyssi, is, qui habet clauem abyssi*.

7. Hic clamauit, Luc, 16. diues epulo

ex flammis. Quæ, aliaque talia solum de
impiis, damnatis, de damnatorum pœ-
nis, deque receptaculo ultimo damnati-
onis sic loquitur, vt aliter nequeant vel
probabiliter interpretari, etiam ab ijs,
qui vbique tropos & allegorias crepare
assolent: ceu nouis Origenistis Caluini-
anis solenne est. Porro de effectu Passi-
onis Dominicz.

V. DE PASSI MÉRITO.

QVÆSTIO LVIII.

*An Christus natus ac Passus sibi
quid meruerit?*

LVTHERANI vt Gelachius Tubingensis Profef-
sor Theologie lib. contra Ioan. Buszum, *Christus
nihil quicquid, nec illius Humana, nec illius Diuina, natura,
aut in cruce, aut in inferno dolorib. promeruit*. Buszo, nu-
bem S. Patrum objicienti, respondit ille: *Licet Augu-
stinus &c. & alii ita sentire videantur; eos tamen eate-
nus audio & sequor, quatenus euidentibus Scriptura
rationibus sua probant. Quæ, dum Christum PRO-
PTER Passionem gloriâ coronatum, & caput exaltasse
dicunt; non causam promerentem, sed euentum glorio-
sum significans.*

CALVINISTÆ cum CALVINO Instit. l.
2. c. 17. §. 6. *Quarere, An sibi meruerit Chri-
stus; quod faciunt Lombardus & Scholasticæ;
non minus stulta est curiositas, quam temeraria
definitio, ubi hoc idem asseruerunt. Quocirca,
Caluin. in Matth. 16. v. 21. Non reperit Fi-
des nostra in cruce, quo se sustentet. PETRVS
MARTYR. Omnibus suis operibus ne cælum
quidem promeruit.*

SVADET CALVINVS istis, Instit. l. 2. c.
17. §. 6. 1. *Quid enim opus fuit descendere
unicum Filium, vt sibi quisquam acquireret
nouum?* 2. Ibid. *Consilium suum exponens De-
us omnem dubitationem exco. it. Non enim
Filijs utilitati consuluisse dicitur Pater in eius
meritis; sed Eum tradidisse in mortem, neque ei*

M a peper-

pepercisse, quia mundum diligeret. Et notanda sunt locutiones prophetica: Puer natus est Nobis. Ecce venit Tibi: &c. Indecolligimus rationem sui non habuisse. 3. Quia, Id clarè significat dicens: Pro illis sanctifico me ipsum. Se etiam nil acquirere testatur, qui fructum sanctitatis sua in alios transfert, quodammodo sui oblitus.

AUTOR. I. Aduersarius hac in re Caluino, Franc. Stanckarus libr. de Trinit. & Mediatore contra Tigurinos sic ait: Plus valet vnus Petrus Lombardus, quem spernebat Calvinus, quam centum Lutheri, ducenti Melancthonis, trecenti Bullingeri, quadringenti Petri Martyres, et quingenti Caluini. Qui omnes si in vno mortario contunderentur, non exprimeretur vna uncia vera Theologia.

2. Christus sibi multa maxima promeruit. Vt Gloriam corporis. Luc. 24. Nonne oportuit. &c. Phil. 2. Propter quod & Deus exaltauit eum &c. Vide D. Tho. 3. q. 49. a. 6. c. &c. & in meo Antichristo. quæst. 15.

Et verò omnes ad meritum necessariorum conditiones in Christo conueniunt. Et dignius est quedam habere ex merito, quam dono; aut carere iisdem. Item, meruit Animæ Impassibilitatem. Ies. 53. Si posuerit pro peccato Animam suam, videbit Semen longeuum, & vt LXX. legunt, Dominus vult auferre animam de doloribus eius. Item meruit Resurrectionem, Corporisque dotes gloriosi: Ita D. Th. 3. q. 49. a. 6. iuxta Psal. 100. De torrente in via bibit, propterea exalt. Ps. 138. Tu cognouisti Sessionem meam, & resurrectionem meam. Item Ascensionem, Nominis exaltationem, Iudiciariam potestatem, D. Tho. 3. q. 59. Item Dominium, Molina. tom. 1. tract. 2. dist. 28.

Quærat nunc CALVINVS, Inst. l. 2. c. 17. §. 6. Quibus meritis assequi potuit Homo, vt Iudex esset mundi, Caput Angelorum, atque vt potiretur summo Dei Imperio?

DICO AD I. Nihil quidem acquisiuit sibi, quæ Deus erat omnium diues: at quæ Homo factus acquisiuit sibi augmentum gratiæ, scientiæ, sapientiæ, &c. & gloriam debitam illi ex condigno iure & mercedis, & præmii.

AD II. Vera ista; at Falsum, Christum rationem sui non habuisse. Nam merendo nobis & sibi est meritum consequenter.

AD III. Sanctificauit se, Nobis satisfactoriè, sibi Meritoriè.

QVÆSTIO LIX.

An Christus patiendo satisfecerit pro
CVLPIS Humanis Om-
nium?

LUTHERANI, vt **HVBERSVS** suis in scriptis verborum simis contra Kimedontium; & Heidelbergenses passim ista: Passione sua Christum meruit, vt Pater caelestis propter meritum re ipsa & efficaciter, totum genus humanum in gratiam ac Sinum suum receperit: Ita, Vt omnibus ex aquo peccata condonata sint; Sicut credant sue non; Vt omnes, etiam reprobi, æque saluati sint, ac quilibet alii; Etsi propter nequitiam suam illi iure suis condemnentur.

II. **HESVSIVS**, teste Clebitio in lib. cui titulus, Ruina Papatus Saxonicæ, parte 2. contrariam illis distinctionem iuduxit in concionibus, & disputationibus, inque colloquiis. Per Christum, dicit tunc, vt **LIBERATI** à diabolo sumus; At cerè **REDEMPTI** sumus minime omnes. Hoc enim Electorum; illud tiam Reproborum est.

III. **CALVINISTÆ** Imputationem iustitiarum, velut hederam sine vino, passim ad apothecas suas suspensam ostendant, lippis ac tonsuris notam. Vnde **I. CALVINVS** Inst. lib. 3. c. 12. §. 4. & c. 17. §. 3. Similiter Conf. flio Geneuensis c. 4. §. 19. Perpetuo in eadem peccandi necessitate versamur. Sumus reuendati sub peccato, vt agamus malum. Quicquid

quid facimus, peccatum est. Præstantissima hominum opera mera donorum Dei sunt pollutiones. Ipsa Iustitia opera & sanctitatis, probrum magis, quam laudem perpetuo merentur.

2. Indidem Colloquium Ratisponen. p. 364. 366. Omnes nostra iustitia sunt instar panni menstruati; Etiam quatenus à nobis per Christi gratiam perficiuntur.

3. Castallione teste in transl. Bibliorum defensione, pag. 192. vertit B. Z. A. & reprehendit Erasum, ac veterem Interpretem; qui verterunt, *Abolatur, s. u. Destruatur corpus peccati*. Rom. 6. Itaque Calvinistis Peccati corpus non destruxit Christus: sed tantum enervavit, id est, per quandam imputationem, tenuit potius, quam reuera sustulit. &c.

IV. LUTHERO-CALVINISTARVM Scholæ istud Commune habent: *Legis, quantumcunque annitatur, ut frangamus nos; ne minimum quidem apicem possimus implere.* Colloquium Ratisbon. *Omnia opera nostra sub maledicto Legis & manent ipsa, & operantes ea relinquunt.* Plura alibi de iustificatione part. 4. Vnde quibus Lex Evangelii dicitur servari impossibilis; Et opera omnia sunt sub maledicto; illis peccandi necessitas incubit aded, ut minimè a culpis per Christum liberati conferi queant. Quæ igitur pro iis data est Satisfactio; quos tam pertinax viger M. l. dictio? Sed non tam cum Lutheranis, quam cum Calvinianis est hæc nobis quæstio.

AUTOR. I. Duobus modis Redemptor noster præstitit nobis tam Electis, quam Reprobis generatim liberationem à servitute peccati, & maledictione legis: 1. *Dissolvendo debitam peccatis pœnam, veniamque eorum promittendo, quæ contra Legem Dei commissimus.* Et hoc vltro nobis omnes dant hæretici. 2. *Extinguendo desiderium peccandi, per infusam mentibus gratiã.* Id quod vbi que inelamant Apostoli. 1. *Pet. 1. vers. 19. 20. 21. Coloss. 1. vers. 22.*

Ephes. 1. v. 26. Tit. 2. v. 14. Heb. 9. v. 14. &c. 10. v. 1. Luc. 1. v. 74. Simul gratiam spiritumque largiendo, quò implere Legem valeamus: *Rom. 8. v. 3. & 4.*

2. Isthuc autem impietatis erupit hæresis, quòd Luthero-calvinistæ tribus gradibus institerint. 1. *Gradus*: Redigendo Christum in cæterorum hominum conditionem: patet supra: Vt esse Deum passibilem ac mortalem, *q. 16.* & vix Deum, *quest. 10. 31. Esse, quest. 17. 32.* peccatorem: Fuisse *quest. 28.* ignorantem: Imperfectum, *q. 30.* Nec inuocandum vel adorandum, *quest. 34.* Vix, *quest. 40.* honorandum: Nec, *quest. 41.* verè satis passum; Et id, *quest. 44.* &c. admodum defectuosè, ac desperatè & damnatè; Sibi que, *quest. 58.* nihil quicquam commerendo.

2. *Alter Gradus*: Affingendo ei iuxta corporis mortem &, *quest. 42. 43.* Animæ, adeoque Diuinitatis; atque etiã cruciatus damnatorum; quò possit dici Christus Redemptor.

3. *Gradus*. Quòd à fronte nomen ei Redemptoris tributum, idem à tergo mox iterum ei eripiant.

Miranda Impietas! Vt nemo non videat planissimè que de Calvinistis intelligat, verum illud Bezae esse, in epist. 5. Theolog. *Tempora Apostolicis vicina, sicu nostris comparentur, plus conscientia, minus habuerunt conscientia.* Certè nemo vnquã, qualem formant illi Christum, sciuit, aut scire voluit. Neque hîc in refutandis plus operæ postuerim; vtpote loco proprio reseruatâ causâ hac. Solum hîc, vnicumque S. Thomam 3. q. 49. a. 1. ipsis opponam. Is ita:

II. CHRISTI Passio est propria

M 3 cau-

causa Remissionis omnium peccatorū tripliciter. I. Per modum prouocantis ad Charitatem. Iuxta Rom. 5. *Commendat Deus suam charitatem in nobis, quoniam, cum adhuc inimici essemus, Christus pro nobis mortuus est.* Per Charitatem autem consequimur veniam peccatorum. Iuxta Luc. 7. *Dimissa sunt ei peccata multa, quoniam dilexit multum.* II. Per modum Redemptionis. Quia enim est Caput nostrum per Passionem suam, idē liberauit nos à peccatis tanquam membra sua. III. Per modum Efficientiæ; in quantum Caro, in qua passus Christus, est instrumentum Diuinitatis: ex quo passiones eius & actiones operantur in virtute diuina ad expellendum peccatum. Hinc Apoc. 1. *Dilexit nos, & lauit nos à peccatis nostris in Sanguine suo.* Prou. 10. *Vniuersa delicta operit Charitas.* An sola? Nam Prou. 15. *Per misericordiam & Fidem purgantur peccata.* Verum idē ita accipe; quod per Fidem charitate formatam, Passio Christi nobis applicatur. Vnde Rom. 3. *Quem posuit Deus Propitiatorem per Fidem in Sanguine eius.*

Sed hæc velut vniuersè dicta sunt: Nunc in rem ac quæstionem propius. Propriè ad Calvinistas proposita spectat quæstio: de qua tamen etiam *infra q. 62.*

CALVINVS asserit tria. 1. Mors Christi non fuit pro omnibus. 2. Meritum mortis non prodest omnibus. 3. Ex Merito Christi Deus non dat omnibus fidem & gratiam. Sed mortuus est pro solis prædestinatis: hisque solis prodest mors: his Deus solis largitur Fidem ex meritis Christi. Ratio Caluini Inst. 3. c. 22. §. 10. *Si omnes vellet saluos, Custodem illis præficeret Filium, & omnes in eius Corpus sacro Fidei vinculo insereret. Nunc constat singulare esse paterni amoris pi-*

gnus, filius, quos adoptauit, reconditum. Ibid. c. 24. §. 13. *Cur ergo gratiam illis largiendus, hos prætermittit? Quia ad vitam sunt ordinati, De aliis quid sentiemus, nisi quia sunt vasa iræ in contumeliam?*

SVASIONES audi, cū Dona Gratiæ sint duplicia: Vocationis & Iustificationis: DICUNT, 1. Vocari reprobos externa tantū voce; non internā gratia præueniente. 2. Alii dicunt vocari à Deo reprobos; at non serid, nec animo iuuandi; sed simulatè, animo nocendi. Ita Caluinus Inst. 3. c. 24 §. 13. *Vocem ad eos dirigit; sed ut magis obsurdescant: Lumen accendit; sed ut reddantur cæciores: doctrinam profert; sed qua magis obstupescant remedium adhibet; sed ne sanentur.* 3. Si secus; cur multi pereunt?

4. Quoad Iustificationem: Christus fatetur se non venisse pro omnibus: Matth. 15. *Non veni vocare iustos, sed peccatores.* Matt. 15. *Non sum missus, nisi ad oves, quæ perierunt, domus Israel*

AUTOR. Duo nobis assentiuntur Calvinistæ: 1. Sufficienciam meriti Dominici, utpote Infiniti, ad totum genus humanū redimendum ac saluandū.

2. Eam re ipsa non esse Efficacem respectu Reprobatorum: quia hi non perueniunt ad vitam æternam.

3. At Christi Meritū esse re ipsa efficax respectu reprobatorum, quoad dona gratiæ in hac vita. Hoc tertium negant Calvinistæ; eò, quod tales sint vasa iræ.

AUTOR. AT Dona gratiæ sunt alia Vocationis; alia Iustificationis.

I. Vocationis donum est, Excitari à Deo ad fidem aut Pœnitentiam per gratiam præuenientem: at reprobi excitantur: Matth. 11. *Venite ad me omnes &c.* Matt. 20. *Multi vocati, pauci electi.* Mar. 16. *Prædicare Euangelium omni creatura.* Apoc. 3. *Sto ad ostium, & pulso, si quis audierit &c.* 2. Si

2. Si Deus, tam bonus est, vt, ait S. August. in Enchir. c. 100. non sineret Bonus fieri malè, nisi Omnipotens etiam de malo facere posset benè, & peccatū in vsum bonū vertere; ecquī tam crudelis esset, vt gratiam suam, ordinatam ex se ad gloriam, verteret in perniciem nostram? Et vertere tamen perpendunt Calvinistæ: quin & peccati Autorem cum faciunt. Atapes non arancos, imitatur Deus.

II. Iustificacionis donum item subinde percipiunt reprobi, id est, fidem & iustitiam; idque ex meritis Christi. 1. Ita S. August. l. de corrept. & grat. c. 13. *Credendum est, quosdam de filiis perditionis, non accepto dono per seuerantia, in fide, qua per dilectionem operatur, incipere viuere, & aliquandiu fideliter & iuste viuere, & postea cadere.*

2. Sic Hebr. 6. *Semel sunt illuminati, gustauerunt etiam donum caeleste, & participes facti sunt Sp. Sancti; & prolapsi sunt. &c.* Et hic loqui Apostolum de reprobis fatetur Calvinus Instit. 3. c. 3 § 21. Ergo contra seipsum.

3. Sic I. Tim. 1. *Quidam circa fidem naufragauerunt. Et: Discedent quidam à fide.* 2. Tim. 2. *Hymeneus & Philatus à veritate exciderunt.* 2. Tim. 3. *Corrupti mente, reprobi circa fidem.* Verè, 2. Pet. 2. *Melius erat illis non cognoscere viam iustitiae; quam post agnitionem retrorsum conuersti.* Itaque Christi Merita, Gratia, Beneficia pertinent ad omnes Electos & Reprobos; etsi effectu dispari.

DICO AD I. Fictum hoc: Nam, Apoc. 3. *Ego sto ad ostium cordis, & pulso per gratiam excitantem intus.* Quod hic externum Vocans? Item Act. 7. *Dura ceruice, & incirc. cordibus; vos semper Sp.*

Sancto resistitis, id est, inspirationi gratiae intus excitantis.

AD II. At apertè Christus contrà: *Venite ad me omnes; &c. ego reficiam vos: non dicit, eludam vos.* Item pulso, vt quis aperiat, non vt obdurem. Quia, 1. Tim. 2. *Deus vult omnes homines saluos fieri, & ad agnit. ver. peruenire.* 2. Pet. 3. *Non vult aliquos perire; sed omnes ad poen. reuerti.*

AD III. Cur? Quia Deus vult quædam Absolutè: quædam dependenter à lib. arbitrio hominis; & sic vult saluos homines. Prou. 1. *Vocaui, & renuistis;* Matth. 24. *Quoties volui congregare filios tuos, & noluitis?*

AD IV. At ex sententia Caluini venit vocare predestinatos, non peccatores; contrà quam dicit Dominus. &c. Vide P. Becanum in Manuali lib. 3. c. 2. quest. 1.

QVÆSTIO LX.

An passio Christi persoluerit POENAS Culpis nostris debitas?

CALVINVS Instit. l. 2. cap. 17. §. 1. *Si Christum simpliciter & per se Dei iudicio opponere volueris; Merito nullus erit locus.* Idem in Phil. c. 2. v. 9. *Loca Scriptura, que PROPTER Christum nos saluari dicere videntur, quæque meritum in eius passione collocant; ordinem tantum consequentia, non causam significant.*

2. CALVINIANI fratres, apud BEZAM in absterfione calumniarum Heshufii, conclamant: *Nulla modo dici potest; Patris nos misericordiâ, & tamen Filij Merito saluari: PER Christum, non PROPTER Christum, seruati sumus.*

3. Iterum BEZA ibidem cum Caluino. *Redemptor Christus dicitur; Non quòd Passio eius & mors visua & efficacia ad redigendos nos cum Deo in gratiam valuerit: sed quòd Pater gra-*

tuito

inuito favore, & misericordia eius beneficium complexus sit.

LUTHERANI cum delectionem culparum fuisse realem operatum Iesum negint; pœnarum quoque sublationem pariter factam à Christo nullam, consequenter affirmare cum Caluinistis ferè coguntur. Vide q. præcedente.

AUTOR. 1. Ecquid est igitur, quod asserit Apostolus, 1. Tim. 2. *Christus semetipsum dedit Redemptionem pro multis?* I. Ion. 2. *Ipse est redemptio nostra pro peccatis nostris.*

2. Si, ut aiunt, Pater PER Christum nos liberarit: jam Pater, non Christus, Redemptor erit. Qua causa illa Caluini Glossa ac commentum de voce PROPTER, &c. impio quoque Flacco Illyrico visa pestifera est, ad eò, ut eam totius Passionis Dominicæ efficaciam effectumque eludere, ac elidere iudicârit.

3. Deinde, Gal 5. *Ergo euacuatum est scandalum crucis. Utinam abscindantur, qui vos conturbant!*

I. Ita nostræ se habet Redemptionis ratio. Triacerant in seruitute nostra sub diabolo: 1. Quà Homo subiugari diabolo, (ut cuius tentatione fuerat superatus) meruerat peccato suo; Sic Christi Passio est causa Remissionis peccatorum.

2. Quà DEVS hominem reliquit potestati diaboli; ut à quo læsus peccando fuisset: Sic liberavit nos Christus reconciliando Patri.

3. Quà DIABOLVS sua voluntate hominem à confectione salutis impediabat: Sic ab eo nos liberavit Iesus, excedente modum potestatis sibi traditæ à Deo, ut mortem Christo quoque machinaretur Infanti. Vnde S. August. l. 13. Trinit. q. 14 tom. 3. *Iustitia Christi victus est diabolus; qui, cum nihil morte dignum in eo inueniret, occidit eum tamen: Et utique iustum est, ut debitores,*

quos tenebat, liberi dimittantur, in eum credentes, quem sine ullo debito occidit. Id eò Dominus Ioan. 12. *Nunc Princeps huius mundi ejcietur foras. Et, Ego si exaltatus fuero, omnia traham ad me.* At exaltatus est in cruce: ergo sic homo est e potestate diaboli ereptus.

II. Quin & APOENA PECCATI sumus liberati. Nam, Isa. 53. *Verè langues nostros ipse tulit, culparum; & dolores nostros pœnarum ipse portavit.* Idque ait D. Tho. 3. q. 49 a. 3. dupliciter: Directè quatenus Christi Passio fuit superabundans Satisfactio pro peccatis vniuersis: qua exhibitâ, reatus tollatur necesse est Indirectè; quatenus Christi passio est Causa remissionis peccati, in quo fundatur reatus pœnæ.

QVÆSTIO LXI.

Ecquid ergo contulit Christus ad hominum Iustificationem?

LUTHERVS Comment. in Gal. 2. *Sicut Sophista licent, Charitatem informare & imbueri fidem; Sic nos dicimus, CHRISTVM informare & imbueri fidem. Vel formam esse fidei. Ergo si te apprehendit Iesus, & inhabitans Christus, est iustitia Christiana; propter quam nos Deus reparat iustos, & donat vitam æternam.*

2. MELANCHTHON in Confess. Augustana. c. 4. *Propter Christi meritum iustificamur; non propter fidem ipsam: Fide tamen misericordia Dei apprehenditur.*

3. OSIANDER in refutatione contra Melanch. vult, Inhabitans nobis iustitiam Christi, nostram esse Iustificationem.

CALVINVS, Neutrum illorum agnoscit: Sed solam peccatorum Remissionem esse Iustificationem nostram. Patebit part. 4.

AUTOR. AT nos docemus iustificari homines per infusam, ac in hærentem nobis iustitiam: idque propter merita Christi Passi: Conc. Trid. Sess. 6. c. 7. *Vnica formalis causa est iustitia Dei; Non qua ipse iustus est; sed qua nos iustos facit. Quâ videlicet ab eo donati, Renouamur*

visu mentis nostræ; & non modo reputamur sed verè iusti nominamur & sumus.

Quo impudencior calumnia est CALVINI dum in Antidoto ad Sell. 6. Tridentini, ait, duas causas iustificationis constituunt. Vnam, Remissionem peccatorum, siue Imputationem. Alteram, Regenerationem spiritalem, siue inharentem Iustitiam. Ego dico: Una simplex causa iustificationis est Remissio peccatorum.

AUTOR. At Cur Idem, Instit. l. 3. c. II. §. 2. sibi contrarius, ac isti, sic statuit? Nos iustificationem simpliciter interpretamur Acceptationem, qua nos Deus in gratiam receptos pro iustis habet; eamque in peccatorum Remissione, ac iustitia Christi Imputatione positam esse dicimus. Id quod ibidem, §. 3. sic declarat. Iustificare nihil aliud est, quam eum, qui reus est, tanquam approbatam innocentiam a reatu absoluerit. Cum nos itaq; Christi intercessione iustificet Deus; non propria innocentie approbatione, sed iustitie imputatione nos absoluit, ut pro iustis in Christo censeamur, qui in nobis non sumus.

Ex quibus necessariò consequitur, 1. Quòd ibidem Calvinus, Instit. l. 3. c. 12 §. 4. cum Lutherano Kemnitio conclamat. Omnia opera hominum, secundum pretium suum, mere sunt pollutiones ac sordes. Idem c. 14. §. 9. Non potest ullum opus à Sanctis procedere quod non promeretur mercedem propriam Confusionem. Vel, ut vox Lutheri habet: Iustus in omnibus operibus iustis peccat mortaliter. 2. Quin, Deus cogit ad peccandum: patet supra q. 18. 3. Nihilominus tamen nil nocere volunt peccatum præordinatis ad salutem, quor, qualia, quantacunque possint peccare. Ut quæ omnia eis non imputentur, & in eis tecta sint, etsi non sublata.

Euge, age sic, quod libuerit: Potes ca-

pere specialem prædestinationis Fidem? certus esse salutis debes. Nec enim fallere Dei prædestinatio potest. Sic vivere, sic Credere Calvinianum est; sicque Mori, teste Caluini exitu: Qui fidenter vixit: at Dæmonibus inuocatis, ait Bolsecus in vita Caluini cap. 22. iurans, execrans, et blasphemans miserè expirauit. Cuius illi testimonium perhibere, qui decumbenti ad extremum usque habitum ministrare. Imò hoc etiam, quod diem atque horam detestatus sit et execratus, quam unquam studiis vel descriptionibus impendisset. Iusta iudicia Dei! Quia talium peccata præcedunt ad iudicium. Quin ipsi sibi sunt iudices: Quæ euehunt ac prædicant, deiiciunt eadem ac pessundant passi Merita Christi.

De quibus Nos ita credimus ac docemus, ex D. Th. 3. q. 49. a. 4. Passio Christi est causa Reconciliatiōis nostræ dupliciter. I. Remouendo peccatum, quo constituimur inimici Deo. Nam, Sap. 14. Similiter odio sunt Deo Impius, & Impie: as eius Psal. 6. Odisti omnes, qui operantur iniquitatem. II. Sacrificium exhibendo ei acceptissimum, cuius proprius est effectus, Placare Deum, ad Remittendum peccatum. Vnde Rom. 6. Reconciliati sumus Deo per mortem Filii eius.

Atque ita cœli ianuam nobis referauit remouendo duplex obstaculum: 1. Peccati originantis; post quod, Gen. 3. Deus collocauit Cherubin, & flammæum gladium atque enses satilem, ad custodiendam viam ligni vitæ. 2. Peccati Actualis cuiuscunque; dum poenitens communicat Christi passioni per Fidem & Charitatem, & Sacramenta. Vnde Hebr. 9. dicitur: Per proprium Sanguinem introiuit semel in

N San-

Sancta, aeterna Redemptione inuenta. Ideo & nos Hebr. 10. *Habemus fiduciam in introitu Sanctorum in Sanguine Christi. Sic nostra nobis constat Iustificatio.*

QVÆSTIO LXII.

Quibus speciatim prodest ea Redemptio Christi Passi?

NON omnibus. Ita CALVINUS contra Heshusium pag. 39. *Non est crucifixa pro impiis Caro Christi; nec pro eorum expiendis peccatis effusus Sanguis.*

AVTOR. Atqui Iesus ait: Matth. 9. *Non veni vocare iustos, sed peccatores.* Et Apostolus, I. Tim. 5. *Veni in mundum peccatores salvos facere; quorum primus sum ego.* Atque idcirco, Tit. 2. *Tradidit semetipsum pro nobis, ut nos redimeret ab omni iniquitate.*

2. BEZÆ in Colloq. Mompelgart. pag. 522. *Deus in aeterno & occulto suo consilio decretum immutabile fecit, quod maiori hominum parti nolit pretium Sanguinis Christi prodesse.*

AVTOR. AT vnde constat Bezæ consilium istud atque Decretum isti contrarium, Ezech. 18. *Nolo mortem peccatoris; sed magis ut conuertatur à viis suis, & vivat.* Quia tamen affirmat, constabit ei ex illo, qui ait: 3. Reg. 22. *Ego decipiam. In quo? Egrediar, & ero spiritus in dux in ore omnium prophetarum eius &c.*

II. CALVINUS contra Heshusium: *Christus, si cui morte sua profuit, solis Electis, solum fidelibus profuit.* Quæ, ait BUCERUS: *Christus tantum morte sua Electorum peccata expiavit.* Ita ille in Ioann. pag. 522. Vide S. h. u. l. bargum in Theol. Calu.

Et vè plaustris librorum persuadere mundo Calvinici conantur istud; *Electi & Fideles sunt non Protestantes, non Lutherani, &c.* I. d. Calvinista. Proinde BEZÆ in Conf. II.

fidei Geneven c. 4. §. 20. *Vel sola fides scintilla verè nos de salute securos reddit.* Calvinus Instit. l. 3. c. 2. §. 19. *Cum primum minima fidei gutta mentibus nostris instillata est, iam faciem placidam certo intuitu incipimus contemplari. &c.* Ibid. *Nobis per spiritum Sanctum Designatur, & Revelatur de Dei benevolentia Certitudo. &c.* Ideò iidem Conf. denter diabolo & morti insultant.

AVTOR. Ista seipsis iugulata ferunt obuiam cuique inhærentem sibi ipsi mucronem suam. Sed ego ad locum de Iustificatione eorum differo confessionem. In præsens tamen notasse dicendum Lutheranos inter & Calvinistas pretium fuerit:

LUTHERANI pertendunt, in iustificatione cuiusque requiri Fidem; sed quæ solum in promissam Dei misericordiam respectet: *Vi fides sit Fiducia in Voluntate.* I. CALVINIANI Contra volunt eundem respectum ad Misericordiam; Sed non cum Fiducia voluntatis; verò certa cum scientia Intellectus, & fide speciat cuiusque de suapte iustitia & iustificatione. Et sic fidelibus proficere aiunt Christi passionem; nec vllum nocere peccatum. Bonis operibus verò, inquit, Calvinus Instit. l. 3. c. 15. §. 1. *Fideles merentur nihil quietam;* (quòd Lutherani concedunt) *sed à Deo merces eis Donatur.*

2. Porò è contrà: Quia asserit, certitudinem in cordibus electorum observari; idcirco & Fiduciam requirit, Instit. l. 3. c. 2. §. 16. vbi §. 8. *Fides, ait, magis est assensus cordis, quam cerebri; animi, quam iudicij.* Quò rursus cum Lutheranis consentit, contrà prædictam suammet definitionem. Ita suos circumagat spiritus vertiginis.

Qua in duplice lingua viri quia desiderat.

deratur adhuc categoricum responsum ad quaestionem nostram: illud ecce tibi. Quæris: Qui, quot Calvinistæ saluantur per Christi Redemtionem? Ecce tibi

III. CALVINUS in 2. Pet. c. 1. v. 2. *Necque omnes, scilicet Calviniani, sed ex toto Corpore vix paucissimi. Vix enim decimum quemque reperies, qui alio sine Evangelio nomen dederit scilicet Calviniano, quam ut solutus in omnem lasciviam disfluere.*

AUTOR. Sed accubi ante Calvinum ista lecta fidelium delituit Ecclesia?

Apertè respondet Sadeel contra theses Posnanientes de Ecclesia. cap. 8. *Istorum in deserto (fortè montis Caspii finu clauso) delitescunt, ab annis mille trecentis, nec fructus nec folia extiterunt.*

O maledictam ficulneam, ut quid terram occupat?

Et tamen hisce pauculis Calvinistis, scilicet, ut Christus acquireret Non veram aliquam ac realem Remissionem; sed *Non imputationem* duntaxat peccatorum; (Quibus tamen necessariò inquinantur, ut quæ nullo modo deuitare possint; sed in iis altissimè demersi perpetuò immorantur, ac immoriuntur) eam, inquam, ob causam Christus necesse habuit sustinere immensos, non in Corpore solum cruciatus; sed in Anima quoque eum damnati & perditì hominis supplicia perferre oportuit: Quæ multis supra sunt testimoniis Calvini & asseclarum stabilita. Dira Redemptio!

IV. CALVINISTÆ. Tam operosa est in iis, efficaxque ea *Non imputatio*; ut per illam ipsis FIDES SPECIALIS conferatur, à qua excidere nunquam possunt.

I. Ita CONFESSO GENEVENSIS cap. 4. §. 20. *Fides à Perseuerantia dono nunquam*

diuelli potest. Qui vel semel totà vità seueris vera fidei testimonium, de ea securus esse debet, non Permanente tantum, sed etiam Permanensura.

2. ZANCHIUS in Miscellaneis: *Aliter qui docet; totius Evangelij scopum evertit.*

3. BEZA in Confess. pag. 17. *Contraria sententia monstrum est.*

4. Idem in Colloq. Mompelgart. *Quæ Fides, ut de sua eos electione reddat certissimos; ita, etiamsi in peccata contra conscientiam & omnia scelera flagitiosissima sese per omnem vitam ingurgitent; de aeterna beatitudine tamen securissimos præstat. Idèd. Apoc. 3. Dicis, quia dives sum, & nullus ego: Et NESCIS quia tumiser os. &c.*

AUTOR. Ita quidem Calvinistæ prædicarunt, ac prædicant: sed veræ notæ conditionesque Ministerii prædicationis eos deferunt; de quibus Marc. 16. 1. *Quod non Voique: 2. Nec Domino cooperante: 3. Nec Sermonè confirmante: 4. Neque Sequentibus signis ad illum.*

Quin potius ista subsecuta est desolatio & abominatio, qualem prædixit Dominus in Templi euastatione futuram; Luc. 21. *Multis Lutheris Calvinistæ &c. venient in nomine meo, & dicent; 1. Ego sum: Nolite sequi illos. 2. Audietis prælia & seditiones; nolite timere: 3. Surget gens contra gentem, & regnum contra regnum. 4. Erunt terræ motus, pestilentie, fames, terroresque de caelo, & signa magna. Veræ hæ notæ & signa hodiernæ sunt perfidiæ hæreticæ, orbem imperiumque infestantis.*

Q V Æ S T I O LXIII.

An Christi ad inferos damnatio sit nostra ab inferis liberatio?

CALVINUS quidem huic infernali peccatæ nostram, ferè totam Redemtionem ad-

N 2 scribit,

scribit, ad id vt sine descensu cruciatuque Christi tali mors in cruce nullius fuisset pretii aut valoris. Ita Instit. lib. 2. c. 16. §. 10. *Nihil Actum erat, si corporea tantum morte defunctus fuisset Christus. Sed opera simul pretium erat, vt diuina vltionis feneritatem sentiret.* Plura superius vbi de descensu tractauimus, quest. 52.

AUTOR. I. Atqui S. Scripturæ, ait *Bell. l. 4. de Christo c. 8.* totam salutem nostram tribuunt Sanguini, Mortique corporali Christi: & post mortem nihil agnoscunt vltioris poenæ. Ecce Phil. 2. *Factus obediens vsque ad mortem.* Quid postea? **PROPTER** quod *Dens exaltauit illum.* Luc. 24. *Nonne oportuit Christum pati? Quousque, & quid deinde? Et sic intrare in gloriam suam?*

Ecce nunc de Sanguine. Eph. 1. *In quo habemus Redemptionem per Sanguinem eius.* Coloss. 1. *Pacificans per Sanguinem crucis eius, quæ in caelis, & quæ in terra sunt.* Hebr. 9. *Per proprium Sanguinem introiuit semel in Sancta, æterna Redemptione inuenta.* &c. Quare totum actum peractumque fuit in cruce; vt post mortem sola eum maneret gloria resurrectionis: postquam *Christus iam non moritur, nec patitur.*

2. Neque vllus Scripturæ locus, non dico sufficiens; sed nec probabilis afferri potest pro inferni doloribus ab Christo, exanclatis? quin nec gustatis. Vnde S. Cyrillus Catechesi 14. *Exterrita est Mors, videns nouum quendam descendente in infernum, vinculis, quæ illic sunt, non ligatum.* Ambr. lib. de mysterio Patchæ, cap. 4. *Vinctas peccato animas, Mortis dominatione destructa, à diaboli faucibus reuocauit ad vitam: atque ita diuinus triumphus æternis characteribus est conscriptus. Quam*

ista procul ab Caluini abhorrent blasphemia? Sed ea clarius elucidabit questio de Mediatoris officio.

QVÆSTIO LXIV.

An Christus secundum solam Humanitatem sit Mediator?

FRANC. STANCARVS Lutheranus, soli humane nature Christi tribuit Mediatoris officium & Actus. Qui est Nestorianismus, duas in Christo Personas distinctas constituens; Communisque est Luthero-caluinistis error; Vt supra liquet §. 22.

1. Quoad Mediatorem tamen quidam Lutheri Calvinistæ omnes ab Stancarianis secessionem faciunt. Ita vt ò Stancarus lib. de Trinit. & Mediat. ait *Dignitatem precum Christi non fuisse à solo Filio, sed à sua Trinitate sic ordinante & acceptante.* Item ibidem dicit: *Humana in Christo natura est Mediatrix, participatrix &c.* Nihil tribuit diuine hypostasi, cui tamen omnia redemptionis opera sunt tribuenda principaliter, non tamen formaliter; Idem lib. de officio Mediatoris. *Sacerdos & Sacrificium est homo Christus, non Deus Christus.* Infra explicat: *Ratione spiritus, Christus est Sacerdos; ratione Corporis & Animæ, Victimam est.*

2. Fundamentum erroris aperit Frid. Stap. hylus lib. de Concord. discipulorum Lutheri, & Lindanus in Dialogo 2. Dubitantii: Christum asserunt esse Iustificatorem secundum solam Humanitatem; Quia fingunt non formaliter iustificari per Christi iustitiam imputatam nobis, ac obedientiam; quæ Homini Christi est solius.

AUTOR. I. Isti voce Personam in Christo ponunt vnã, at recipiã duas cum Nestorianis.

1. Nam si natura humana sola peregit opera ea satisfactoria; igitur per se existeret, distincta ab diuino Supposito. *Agere enim Suppositorum est.*

2. S. Scriptura Deo tribuit Mediatoris opera. Act. 20. *Ecclesiam acquisiuit Sanguine suo.* I. Cor. 2. *Dominus gloria crucifixus dicitur.*

3. Mediatorem agere, est Medium esse Deum inter & hominem: Sed Is nec Deus est solus in Christo, nec Homo solus: ergo vterque simul; Deus vt principium

plum *Quod*; vt *Quo*, Homo. Ira S. Patres apud Bellarm. & Theologi 3. *Sens. d. 19. & D. Th. 3. q. 26. a. 2.*

II. Solus igitur Christus propriè & immediatè perfectus est Mediator. I. tum Supplicationis, orando & supplicando pro nobis apud Patrem. Vnde I. Ioa. 2. *Advocatus noster est*: & Rom. 8. *Interpellat pro nobis*. 2. Tum Redemptionis de suo immediatè soluendo pretium, ac Satisfaciendo Patri pro nobis. Vnde passim dicitur *Hostia pro peccato*. Et I. Timoth. 2. *Vnus Mediator Dei & Hominum, Homo Christus Iesus*: Causam addit: *Quia dedit semetipsum redemptionem pro mundo*: Non se merum hominem: Nam, 2. Cor. 5. *Deus erat in Christo, mundum reconcilians sibi*.

Et sic, Gal. 3. *Christus nos redemit de maledicto Legis, factus pro nobis maledictum*. Et quidem perfectè, ac immediatè, Hebr. 7. *Homines Deo reconciliauit, per semetipsum accedens ad Deum ad interpellandum pro nobis*.

I. Esto: Rom. 8. *Sp. Sanctus postulet pro nobis gemitibus inenarrabilibus, & interpellat pro nobis*: Itemque & Angeli, Tob. 12. Dan. 10. Apoc. 8. Scilicet & ceteri Diuorum: At nullus de suo, ex sese, nos redemit, vt Christus. 2. Deinde etiam Angelorum, aut Sanctorum *Nemo*, Ioan. 14. *venit ad Patrem, nisi per Ipsum Christum*. 3. De ipso, quà Deo & homine; dicitur: Psal. 100. *Redemptionem misisti populo suo; vt det illis hereditatem suam*. Ipse, Luc. 1. *Fecit Redemptionem plebis sue*. Quod si igitur bene vereque S. Bernardus vocet *B. V. Matrem Mediatricem ad Ipsum Mediatorem Christum*; quanto magis id de Cœlitum cæteris senti-

dum est, atque tenendum? Plura in *Antichristo p. 1. quest. 16.* Et in *Genal. quest. 18.*

QVÆSTIO LXV.

An Mediator sit Christus secundum utramque Naturam?

LVTHERANI; Vt, KENNITIUS libi. de duabus naturis; inter absurdas refert, & merito, sententias, dicere, *Christum Mediatoris exercere officia secundum Humanam naturam tantum*. MELANCHTHON in locis c, de Filio, ait: *Deitatem Filij obedisse Patri*. Idemque asserit Liber CONCORDIÆ pag. 556. &c.

CALVINISTÆ, contendunt idem, scilicet *Secundum Diuinam ac Humanam naturam, agere Christum Mediatorem*. Ita CALVINUS epist. duabus ad Polonos, Tigurini, Bullingerus, Martyr. &c. Liqueat ex eo, 1. *Quod profiteantur se dissentire ab Magistro Sentent. & Scholasticis*. 2. *Quod distinguant opera Mediatoris*: 1. *Quædam esse Humanitatis, quoad rem: Diuinitatis, quoad efficaciam: vt Pati, Mori*. 2. *Quædam solius esse Diuinitatis; vt illuminare mentes, peccata dimittere, offerre Sacrificium*: 3. *Quædam solius Humanitatis: vt esse Victimam*. Vnde Calvinus epist. ad Polonos: *Est Pontifex & Sacerdos Diuina natura, Sacrificium verò Humana*.

SVADENT istis. 1. Ioan. 8. *Ego pono Arimam meam*. Hoc, ait CALVINUS epist. ad Polonos, dicit vt Deus: Homo enim non habet arbitrium vitæ ac mortis; sed Deus. 2. Quia 2. Cor. 5. *Omnia ex Deo qui nos reconciliauit sibi per Christum*. &c. At Reconciliare, exhortari, pacificare, actiones Mediatoris sunt: Ergo Christus, vt Deus, Mediator fuit. 3. Hebr. 4. *Habemus Pontificem, qui penetravit caelos*. Hebr. 7. *Sine patre, sine matre, sine genealogia*. Sic natum esse, sic penetrare caelos Dei est solius, non hominis: Ergo Mediator est quæ Deus solum. 4. Quia, *Dare Sp. Sanctum, Docere*. &c. sunt solius Dei, & Mediatoris. 5. Quia Christus fuit Caput n. Angelorum & hominum: vt,

N 3 Col. 1.

Col. 1. *Primogenitus omnis creatura*; Idque etiam ante lapsum: quod Mediatoris est. Atqui tunc solus Deus erat, nondum homo: Ergo. Quæ ex Patribus bona malè allegant, refutata vide in *Bellarmin. libr. 5. de Christo cap. 7.*

AUTOR. Atqui verò istud Arianū est, simulque Eutychnianum. Vide in mea *Genealogia par. 1. q. 18.* Hoc autem solum orthodoxum est: *Principium Quod Mediatoris opera operatur, est Suppositum Christi totum, quā Deus & Homo: Formale autem Principium Quo ea peragit Christus, est sola Humanitas, non Diuinitas. Quia cum vna solū in Christo sit Persona, huius solius est proprium Mediori; sed sub principio formali Humanitatis solius, quā est vnita Diuinitati; non quā sola spectatur.*

I. Ecce, 1. Tim. 2. *Vnus Deus, Trinitas peccatis læta: Vnus & Mediator DEI & hominum:* quatenus? *Homo,* scilicet secundum naturam humanam, sed vnita Deo; ideo addit, *Christus IESVS,* quā suppositum vnum.

2. Mediator est inter duos vnitor, inter Deum & hominem: cum igitur nec Deus ipse sibi, nec Homo merus Deo & sibi posset mediari; necesse erat id relinqui vni Homini qui vnitus esset Deo, cui & hominibus nosset compati, & posset adire Deum per semetipsum, placare que SS. Trinitatem læsam.

3. Quod si Christus, quā Deus, foret Mediator cum Deus Vnus sit trinus, tres forent Mediatores, scilicet tres Personæ. Nam cum *opera Diuinitatis sint indiuisa,* hoc Mediari, ex æquo tribus conuenire oporteret. Quod absurdum dictu, ac infandum est.

4. Denique, Sacrificare, & eo satisfacere

Deo, Mediatoris est; & Deo minoris; vt fatentur Sectarii: Idèq; verò est & solius Hominis. Nam Deum, aut Diuinitatem facere Sacerdotem, Arianismus est: Cum Sacerdos minor sit illo, cuius est Sacerdos, scilicet Dei. Vide S. Patres apud *Bellar. l. 4. de Christo c. 5.*

Obiectiones Luthero-calvinist affectatè non distinguunt inter opera Personæ & Naturarum singularum in Christo. Vide in meo *Antichristo p. 1. q. 14.* Attamen ad singulas aliquid:

DICO AD I. Cum ponere animam & resumere, sit mori & resurgere; hæc hominis sunt, non Dei: Ita S. Patres. At potestas eam ponendi ac resumendi, est Dei, dataq; Christo homini ab Deo. Vnde homo, non Deus, est Mediator.

AD II. Non sunt ea semper Mediatoris. Nam qui tertius alterum cum altero reconciliat; Mediator est: Qui vero se cum altero reconciliat, is non est Mediator vllius. At *Deus reconciliauit nos sibi PER Mediatorem, Christum hominem;* ita & Christus quā Deus, fuit reconciliatus, non reconcilians.

AD III. Ea probant Diuinitatem Christi: non Mediationem. Et quā homo, non quā Deus, penetrauit cælos nec quā homo, sed quā Deus, caret matre. Neque tamen illa sunt absque Potestate diuina.

AD IV. Dare Sp. Sanctum Mediatori, est propriè Mediatoris; non formaliter Dei: at dare efficienter, vti Autorem doni, hoc Dei est solius Trinuni. Sic & docere intus illuminando, Dei est hominis, exterius formando.

AD V. Ante lapsum Christus, quā Deus, fuit Caput Angelorū, vti & Pater & Spi-

& Spiritus: non tamen Mediator. Sic enim Trinitas fuisset Mediatrix. At Christus homo, 1 Tim 2. Mediator est Dei, & hominum; non Angelorum. Deinde dicere, Christum, quia Deum, fuisse Adæ, esseque nobis Mediatorem; est eum facere minorem Patre: qui Arianismus est. At Primogenitus est Patris naturaliter ab æterno: Creature, intentionaliter, Prou. 8. *antequam quicquam faceret à principio.* Et hæc mens est S. Patrum.

QVÆSTIO LXVI.

Quomodo resurrexit IESVS?

LUTHERANI VBIQVISTÆ, de quibus supra *Lust. 26.* haud grauius illa nobis vltio quasi obtudunt talia; Christus non resurrexit à mortuis. Nec enim à sepulchro exiit unquam; sed solum extra sepulchrum sese manifestauit. Cum ibidem tamen inuisibiliter permaneret.

AVTOR. Hoc Portentum fundit Vbiquitas: Simile isti, *Mortuus est Diuinitas.* Qui, supra *quæst. 16. & 43.* passim ac mortuam blasphemant Diuinitatem Christi; eequam obsecro, assererent resurrectionem? A qua Diuinitate reuocata in vitam Christi creditur Diuinitas? 1. An ab altiore alia Patris? Et quidem Patri soli proprie vocem, DEVS, in Scripturis conuenire pertendunt, supra *q. 8.* Christum autem verum credi Deum oportere diffidentur, *q. 31.* vt in quæ. *q. 10.* Nomina veri Dei minime satis quadræt. 2. An ab æquali sui Deitate resuscitata Christi exiit Diuinitas? At æqualem nescit; Vnam eandemque solam veram, adorat veritas Christiana. Quid ergo, Lutherani, vobis videtur de Christo?

RESP. SCHMIDELINVS in polog. ad Theses Ingolst. *Caro Christi ipsam secundam Humanitatem, excelsius se credenda est.*

AVTOR. Planè ita est: *Incidit in Stylam; cuius vitæ Charypdin.*

2. BRENTIVS in sua Recognitione ait: *Quoad resurrectionem, inter Petrum & Christum, nullum est discrimen. Imò perè admirabilior est Petri, quam Christi.*

AVTOR. Dixit: nil docuit: Nec, quod dicere infandius posset, fingere sciuit.

II. CALVINISTÆ altius sapere videri volunt. Ac principio DE SANGVINE Christi profuso.

CALVINVS in Matth. 26. *Furunt, & cum ratione insaniunt, qui docent Christi Sanguinem cum eius Carne nunc esse coniunctum.* Quanam? SADEEL in 2. Indice errorum Gregorii de Valentia: *Christum, ait, resumpsisse Sanguinem, ex Scripturis probari non potest.* CVRÆVS in Spongia causam suggerit aliam: *Quia Dissipatus est statim, cum effusus est.* ERASTVS in fundamentali declaratione pag. 29. *In terra computruit; non est in rerum natura amplius.*

AVTOR. I. At verò argumentulis & fabulamentis eiusmodi perinde iam demonstratum foret; nostrorum humi consumptorum corporum resurrectionem impossibilem esse.

2. Adde: Eccubi locorum vsquam in Bibliis ostendetur vel per vmbra; Christum absque Sanguinis fusi resumptione resurrexisse?

3. D. Thomas autem *p. 3. q. 54. a. 2.* planissimè docet: *Et si Corpus Christi in resurrectione alterius fuerit gloriæ; non tamen alterius naturæ fuit, sed eiusdem: ideo quicquid ad naturam corporis pertinet, id omne Domino adfuit resurgenti: Pertinent ad eam: erò carnes, ossa & Sanguis: quare absque omni talium diminutione integrum resurrexit.*

4. Porrò idem docet alibi. 1. q. 119. a. 1. c. *quod duplex homini sanguis inest: Necessarius ad integritatem pertinens naturæ; & Nutritionalis, qui ex cibo potuque*

tuque accedit sine quo homo esse quidem homo potest; sed non superuiuere diu. Hunc in resurrectione omnem re- sumisse, minimè necesse fuit; eo quòd ad naturam integritatem minus require- retur. At Necessarium illum, ad Huma- nitatis integritatem ad Corpus quoque resurgentis oportuit reuerti.

5. Specialiter, ait, idem in *Quodlib. 5. quest. 3. a. 5.* de Sanguine in Passione fu- lo, pro redemptione nostra, DICENDVM est, Quòd totus in resurrectione ad Cor- pus redierit. Triplici ratione.

1. *Ob Aetatem patientis* perfectissi- mam, cui nihil deesse perfectionis hu- manæ potuit vel debuit.

2. *Ob Meritum*; si enim ex Marty- rum partes, in quibus pro Christo passi fuerant, quendam priuilegiatum fulgo- rem in resurrectione habet; teste *S. Aug. lib. 21. Ciuit.* quantò magis Christi San- guis ad gloriosam resurrectionem est reparatus?

3. *Ob Virtutem Passionis.* Sanguis e- nim ille fusus humanum genus sanctifi- cavit; iuxta Hebr. vlt. *Iesus ut sanctifica- ret per Sanguinem populum suum, extra por- tam passus est.* Habuit verò Sanguis Chri- sti vim salutiferam, ex Verbi sibi vniti virtute, vt ait *Damasc. libro 3.* Qua causa eundem ad Corpus redire necesse fuit. Hæc de Sanguine.

Porò de ipsius RESUSCITATIONIS MODO.

III. CALVINVS in Ioan. c. 20. vers. 19. *Christus seipsum in Vitam Reuocare NON po- tuit; Dei Patris interuenire operam oportuit. Absurdè facit Christus, cum propria sibi re- surrectionis gloriam vendicat.*

AVTOR. At ipsa te Veritas refutat, Ioan. 10. *Nemo tollit animam meam à me;*

sed Ego pono eam; & iterum sumo eam ad me. Ioann. 5. *Sicut enim Pater suscitauit mortuos & viuificat: sic & Filium, quos vult viuificat.* Vide D. Thomas 3. quæst. 53. a. 4.

2. CINGLIVS tom. 2. in respons. ad Lu- theri lib. de Sacram. fol. 405. *Christus è in- numento, eo egressus est modo, quo crassus stium Lutheri prætor, rubrum induit caligas, egressi potuit.*

3. PET. MARTYR lib. de Euch. *Christus Angeli, qui lapidem à sepulcri ostio remouerat, auxilio indigebat.* Sic & Gualde- rus hom. 133. Probabilem hanc sententiam iudicant Calvinus *Instit. libr. 4. c. 17. §. 29.* & BEZA *libr. de omnipresentia carnis Christi contra Brentium.*

AVTOR. 1. Verè Lutherani in Col- loq. Mompelgart. anno M. D. LXIV. ex- clamauerunt ad talia: *Calvinista præca- ria, Nihil diuina gl'ria relinquunt Christi, cum de Throno Maiestatis detrahunt & de- turbant: nudum illi nomen & appellatiuum summa Maiestatis tribunt; reuera autem NIHIL.* Sed

Vt tibi Tu, nigra dicebat cacabus olla. Sic sathanam sathanas culpæ; Cor- nicula coruum.

2. Nimirum isto fuce, Dominice per fores clausas penetrationi facere li- cebit eis fucum auricalchium. Idèò procaciter CALVINVS in Ioann. c. 20. v. 19. *Verum esse minimè concedo, quòd asse- runt Papiste, Christi Corpus penetrasse per ianuas clausas. Papæ! Quis vnquam audiuit talia?*

Sic: BEZA causam dicit in Ioann. cap. 10. *Vel sponte patuerunt Christo fores: Vel spissas parietes ei fuerunt peruiæ. Cum ista non fuerint ei difficiliora, quam super aquas ambu- lare.*

AVTOR. Ehem BEZA! Siccine tuum

tuum tu castigare Magistrum? Vel obclamantem audi. Hoc, inquit, ideo contendant ut Corpus gloriosum non modò simile reddant spiritui; sed immensum esse, nullo loco contineri obtineant. At quid pro eo contendamus obtinendo; quod corpori deberi glorioso S. Patres affirmant, & Bezà tuus? Quid, quòd illud tuum figmentum mendacio cumules, atque calumnia vel in ipsos S. Patres impacta? Hic cum Paulo credunt, 1. Cor. 15. Resurget corpus spirituale, omniumque penetratum.

Atat cum ratione etiam mentitus esse videri appetit.

1. Nil tale sonant verba, inquit: Quia non dicit Evangelium, intrasse per ianuas clausas; sed repente stetit inter Discipulos, cum tamè clausa essent ianua; nec aditus illi esset patefactus manu hominis.

AUTOR. Mentitus nunc etiam es Spiritui Sancto, qui per Euāgelistam dixit: Venit ianuis clausis.

2. Instat exemplo: Scimus Petrum è carcere obserato egressum esse: an ideo dicendum erit, per medium ferrum & aseres penetrasse?

AUTOR. Sycophantiam adiicit mendacio. Nec enim Scriptura dicit exisse Petrum foribus clausis; sed Act. 12. Porta ferrea ciuitatis ultra aperta fuit.

3. CALVINO sui succenturientes operā locant vicariam; hisque dictitantibus, sese per fenestram inecisse Christum: aliterque alubique aliis aliis verò, pulsanti apertum fuisse, sicq; inuolasse: Ipse demū Choragus ita determinat: Quare necesse non est, quemadmodum intravit: sat fuerit, constare, quòd non per ianuas clausas sese penetrarit.

Finiam nunc ego vel ipsemet totidem verbis Caluini.

Facebant ergo pueriles ista argutia, qua nihil prorsus habent solidi; & multa secum trahunt deliria.

AUTOR. At quivèrò, 1. Ille per fores clausas ingressus docet Dominum sepulcro clauso resurrexisse; 2. Vtvero Virginis clauso exisse: 3. Verè super aquas ambulasse cum Corpore vero: 4. Per medium eorum transisse lapidare eum volentium; 5. Lazarum mortuum dicto Christi paruisse ligatisque manibus & pedibus prodisse. 6. Cœlos Christum ascendente penetrasse. Non hæ pueriles argutia sunt, aut deliria; Non;

2. Deliravitne S. Chryf. hom. 89. in Ioann. Admirandum, ait, quòd phantasmæ esse non sunt suspicati. S. Aug. tract. 12. in Ioann. Moli corporis, ubi Diuinitas erat, ostia clausa non obtiterunt. Ille quippe eis non apertis intrare potuit; quo nascente Virginitas Matris inniolata permansit. S. Greg. hom. 20. in Euang. Quid mirum, si clausis ianuis post resurrectionem suam, in æternum iam victurus, intrauit; qui mortuus, viuens non aperto Virginis utero exiit?

3. Ad vltimum suis ipse CALVINVS fenestras, pulsationes, apertiones, fabulantibus ita responsat: Sic habendum est: Christum non sine miraculo ingressum esse; Vt documentum ederet sua Diuinitatis: quòd suos Discipulos magis attentos redderet. Rectè se ipsum refutauit. Cætera repete ex Antichristo meo. p. 1. q. 17. Et Genealog. p. 1. quest. 19. Et D. Thom. 3. quest. 54. a. 1. ad 1. & 2.

QVÆSTIO LXVII.

An Christus primus ad Cœlos ascendit?

LUTHERANI plerique: Vt Marbachius libr. de Cœna Dom. Argentinae excuso, fol. 150. &c. & in tribus concion. de Ascensione. 1. Christus in cœlum ter ascendit; bis verè, semel imaginario.

O Ex-

Explicat id Illyricus libr. de omnipresentia carnis Christi; BRENTIUS in Catech. Joannis 1. & in Lucam hom. 50. Lullius in Mat. h. c. 26. Schmidelinus. &c. 1. Verè ascendit, ait, in Conceptione, & cum in utero matris humana natura unita Diuina, & Verè in Car. factam est. Fuit enim humana natura ab ini. io in carnatione in cœlis, & v. i. i. 2. Verè ascendit, ait, Marbachus ubi sup. à: cum formam serui deposuit in cruce emissa spirita. 3. Imaginariè ascendit quadragesimo a resurrectione. Hinc die.

2. Is autem ascensus Christi quadragesimo post Pascha die fuit tantum Dispositio. Ecquid istud; Dispositio? Exponit BRENTIUS in Recognitione sua pag. 167. teste Beza in respons. ad Acta Colloq. in Mom. Belgat. Fuit externum spectaculum usque ad nubes. Vel, ut Marbachus ibid. & Andr. Musculus, Concordiæ Bergensis comp. ter in art. de Coena Dom. Fuit dispositio, & visum quo Idam.

3. Itaque ait Schmidelinus in Theob. Wittenberg. anni 1. 80. Theob. 287. Christo, ut ad Patrem veniret, ne latum quidem unguem aut pilum à terra recedendum fuit.

CALVINUS in Luc. c. 16. Item in Psychopannychia: Et B. ZA lib. 2. contra Bréttium d. Christi Maiestate par. 2. Et peruulgatum est dogma Calvinistarum tale: Christus non fuit primus, qui cœlos penetravit. Iusti omnes Veteris Testamenti hac vita soluti, iniis ipsis Beatorum sedibus, immane quantum ante illum recepti sunt.

Neque LUTHERUS abhorret ab hoc pseudocanonismo: patebit infra.

AUTOR. Dux hic triuiales occinuntur contenzæ: Ubiquitaria Lutheranorum altera; altera de Subaltariis in cœlo Calvinianorum, de quibus q. 55. & 73.

UBIQUISTÆ Christum in Conceptione cœlos petiisse nugantur eò, quòd unita cum Verbo Humanitas continuò, cum eadem esse coeperit ubique; ac proinde & in cœlo, velut Deificata. Similiter post hoc, Pater in manus tuas comm. &c. dictum factum fuisse. Quia in commixtione Naturarum Christi perquam opus distinctione est.

QVÆRES igitur, Secundum. utram naturam Christus ascendit?

R. E. S. P. O. N. D. I. Quoad Conditio.

nem Ascendentis, cum ea sit Diuina natura, Christus non potuit ascendere: Tum, quia eidem non competit motus localis; ut quæ implens omnia immobilis sit, & illocalis. Humana verò Christi natura potuit ascendere; ut quæ & Localis erat, & mobilis.

2. Quoad causam ascensionis, Christus ascendit virtute diuinæ solius, non humanæ naturæ. Vnde S. Aug. term. 176. de Tempore. tom. 10. De nostro fuit, quod Filius Dei pendit in cruce; sed de suo, quod ascendit.

Ecce propeticum Isaïæ, c. 63. Iste formosus stola sua gradiens, in multitudinem fortitudinis sue. Id est, ut ait S. Greg. Rom. in Euang. Helias in curru legitur ascendisse; ut videlicet aperte demonstratur, quia homo purus adiutorio indigebat lieno. Redemptor autem noster non curru, pro Angelis subleuatus legitur: Quia, qui fuerat omnia, super omnia sua virtute ferebatur diuinitus, ut Deus. Vide S. Th. 3. q. 57. a. 30. Satis ista in præsens: mox cum Ubiquitistis pressius agamus.

III CALVINISTÆ duo asserunt. 1. Christum non esse ascendentium primum. 2. Sanctos Veteris Testam. diu ante cœlos incoluisse.

AUTOR. O Biblicos, scilicet, Calvinistas!

I. Quæro, Ephe. 4. Propter quod dicitur, Psal. 67. Ascendens in altum captiuos duxit captiuitatem? Ecquam isthanc? Nisi de qua prædixerat Eccl. 24. Penetrabo; Cœlos? Non; sed omnes inferiores partes terræ, & inspiciam omnes dormientes; illuminabo omnes sperantes in Domino. Hinc in cœlo degebant? Falsum igitur epi-phonema foret Zachariæ cap. 9. Tu in sanguine Testamenti tui emisisti. Vinctos de
Luc.

lacu, in quo non est aqua. Quis in caelo lacus? Explicat Oileas, cap. 3 lacum: De manu Mortis liberabo eos, de morte redimam eos. Ero mors tua o Mors: morsus tuus ero inferne.

2. Vnde votum Zachariae, Luc. 1. Illuminare his, qui in tenebris, & in umbra mortis sedent. Dictum factum; teste Apostolo, Hebr. 2. Mortuus est, ut destrueret eum, qui habebat Mortis imperium, id est, diabolum; & liberaret eos, qui timore mortis per totam vitam obnoxii erant seruii. Haec omnia, aliaque talia passim inferos, non caelos loquuntur. Vide plura supra quest. 55. & aliis isthic citatis locis.

3. Iam ex hoc; quod omnes descenderint, reprobi in gehennam; Sancti in Limbum; Nec Paradisum quisquam intrarit, obstante Angelo cum romphæa flammea; Et, quod Sanctos eduxerit omnes Christus: ex hoc, inquam, sequitur; & Christum; ut primus fuit, qui è caelo descendit: sic & primum fuisse omnium, qui ascendit. Sicut est primitiae dormientium ac resurgentium; sic & ascendentium. Iuxta Ioan. 3. Nemo ascendit in caelum, nisi qui descendit de caelo, Filius hominis, qui est in caelo.

Id quod eliquidat Apostolus, Eph. 4. Quod autem ascendit, quid est, nisi qui a & descendit? Glossa, scilicet, secundum Humanitatem. Nam ita S. Aug. l. 4. de Symbolo, c. 7. tom. 9. Quis est, qui descendit? Deus homo. Quis est, qui ascendit? Idem ipse Deus homo. Descendit Deus secundum exinanitionem, formam serui accipiens; Ascendit Homo, secundum plenitudinem perfectionis, & omnium con summationem: Et tamen utrob. que

non nisi Homo Deus Christus Iesus: Deus, essentialiter, potentialiter, & ubiq; praesentialiter: Homo autem localiter. Hinc quia constringuntur Luthero-caluinistae; eadem viri esse sophistae proclamabant: Sed ego te iudicem appello, CHRISTE.

III. SCHARFVS in Cursu Theol. sect. 21. controu. 2. ait: Nos negamus ANIMAM Christi verè descendisse ad inferos: & asserimus immediate post mortem caelum ingressam esse.

SVADET istis. 1. Quia Euangelista de descensum animae silent.

2. Quia non descendit Deitate; quia haec ubique est, nec locum mutat: Non Corpore; quia hoc in sepulchro iacuit: Non Animam; quia haec in paradiso fuit; ceu latroni promissit. Luc. 23.

3. Quia Christus commendauit Spiritum suum in manus Patris, vii & Stephanus: at huius anima statim euolauit in caelum: ergo & Christi.

4. Quia non descendit, 1. Ut victoriae gloriam ostenderet; nam sic Descensus fuisset initium glorificationis, non Resurrectio; quod absurdum. 2. Non ut ibi pateretur; nam in cruce consummatum est: 3. Non ut Patres è limbo educeret; nam ibi non fuerant, nec limbus erat.

5. Quia per Adam, Rom. 5. constituti iniusti protinus sunt è paradiso exclusi: Ergo per Christum constituti iusti protinus in caelum recipiuntur; in primis Christus.

6. Quidam Patres & Concilia articulum de Descensu suis in Symbolis omittunt, quia de reali descensu Christi non potest intelligi.

AUTOR. Christus secundum Animam verè descendit ad inferos. I. Quia Matth. 12. Sicut Ionas fuit in ventre ceti, ita Filius hominis in corde terra.

INSTAT I. CALVINUS in psycopan. Venter ceti erat figura mortis. 2. Alii, Co. terra, est sepulchrum, aiunt.

DICO AD I. At cor terræ non est mors: Dein Venter ceti similatur cordi terræ; ergo nec is figurabat mortem.

AD II. At vt cor est profundissimū animalis ac medium; ita infernus est terræ imum: sepulcrum verò est in superficie terræ. Ita S. Hieronym. *ibid.* Iren. Tert. Ambr.

II. Quia, Act. 2. *Non relinques Animam meam in inferno.*

INSTAT Beza, id est, *in sepulcro*: Animā, id est, cadauer. Sic in defensione contra Castellionem: *Hic a. i de Corpore, & de Sepulcro, nemo dubitare potest, nisi velit meridie cecutire.* 2. *ψυχῆν*, vt propriè animam, si significat tamen & Corpus: 1. Quia anima sumitur pro vita; at hæc quasi obita sepulcro est æquè ac corpus. 2. Anima est pars pro toto, *animam*, id est, *Me.* 3. Leu. 21. *Super anima non contaminetur*, id est, super cadauere.

DICO AD I. Liquet Act. 2. *ψυχῆν* propriè animam, *ἀδης* infernum significare. *Ibid.* anima distinguitur contra Carnem: *Vt Nec Anima derelicta est in inferno; nec Caro eius vidit corruptionem.* Vox *ἀδης* temper infernum significat. Ad confirmationem. **I.** Esto; Et si raro: At Anima nunquam capitur pro cadauere; cum in hoc sit priuatio animæ: Nec vita est in sepulcro, cum corpus ibi careat vita. **Ad II.** Sic poneretur pars pro parte, anima pro corpore, cōtra grāmaticum. At hic opponitur carni: ergo propriè significat. Hinc & **Ad III.** liquet. Et *anima* in scripturis ponitur pro animali, sed cum adiuncto, *Viuentis, Eius, &c.* & significat animam sensitiuam; non, rationalem inextinguibilem.

III. Quia Rom. 10. *Quis descendit in abyssum, id est, Christum à mortuis reuocare?*

Ergo post mortem in ea fuit. Fingitur à Caluino etiam viuens in ea fuisse, vt desperatus in statu damnatorum: ergo ante mortem descendisset. Et *Abyssus* hic opponitur cœlo, imū summo: Item Descendere in abyssum ponitur pro re homini impossibili; sicut est istud: *Quis ascendet in cœlum, id est, Christum deducere?*

IV. Quia Eph. 4. *Qui ascendit, ipse est & qui descendit in inferiores partes terræ;* id est, in Infernum, ait Hier. Ambr. Chryst. &c. **INSTAT** Beza. *Inferiores partes,* id est, sepulcrum. **DICO**, sepulcra sunt superiores partes terræ. Dein, Beza sic explicat, & S. Patrum nullus.

DICO AD I. Negatio ab autoritate est inualida: Quia proficitur Euāgelium non omnia scripta esse: At alij descensus meminerunt.

AD II. Non Deitate, nec corpore, sed animā descendit; cum qua & latronis erat anima, vt & S. Patrum animæ & hocerat esse in paradiso. Vide *supra* quæst. 55.

AD III. Disparitas est: Nam orante Christo, necdum ascenderat Christus, cœlumque reserarat: at orante Stephano cœli patebant sanctis animabus. Nec spiritum in manus Dei recipi est in cœlo collocari: nam & Patrum animas receperat, quæ nihilominus in limbo tenebantur, inque sinu Abrahamæ: non in cœlo.

AD IV. Descendit, non vt pateretur; sed educeret Patres. & gloriam victoriæ ostenderet; cuius initium ab reddito spiritu fuit; apparuit verò in resurrectione mortalibus.

AD V. Non sequitur necessariò ex disparatis. Nam ita solutio animæ esset eius.

Eiusdem cum corpore resurrectio, & ascensio; ascendissetque Dominus prius anima, quam corpore.

AD VI. Patet *suprà* *quest. 50.*

QVÆSTIO LXVIII.

*Quousque Cælorum ascendit
Christus?*

LUTHERANORVM hic partes certatim agunt principes duo, Flaccus Illyricus, & Brentius; præcipue pro Vbiuistis: Quibus Christus nusquam ascendit, aut descendit. Atque idcirco COELOs, non proprie, sed figuratè accipi oportere contendunt: vt significet: Gloriam, regnum, & Maiestatem Dei; & non locum certum.

FL. ILLYRICVS *lib. de Ascens. Christi*, id SVADERE se tribus putat. 1. Act. 3. *Quem oportet cælum suscipere.* Sive loco foret sermo, dixisset; quem oportet cælum suscipere. 2. *Quia ascendit in cælum*, id est, sedes ad dexteram Patris: sed hoc est meta horicium; quia Deo nec Dextera est, neque Sinistra. Ergo & Ascensio in cælum accipi metaphoricè debet. 3. Quia si ve. è in cælum ascendisset cor, oreum, oportebat iussisse Discipulos, vt attentè spectarent, qui globos cæli stellarumque pertrumperet; quò testari possent. *Profectò*, inquit, *istà est planè inuisita demonstratio contra istos illocutionem Christi, cælo inclusi.*

4. BRENTIVS *lib. de duob. nat. Christi*, ad docendum idem conuincit hisce tribus. Quia, Hebr. 4. *Penetravit cælos*: Imò Eph. 4. *Ascendit super omnes cælos*: ergo non est in aliquo, vt in loco. Quia, Heb. 7. *Excelsior cæli factus.*

5. Quia si in cælo foret corporeo, id esse Antarecticum oporteret, vt pote quietum: *Alioquin malè se haberet in perpetua agitatione illa. &c.*

6. Quia, Ioan. 3. *Nemo ascendit in cælum, nisi qui descendit*: at non descendit de corporeo; ergo nec ascendit ad corporeum.

II. CALVINVS, qui cateroquin Vbiuistas vbique profert; hac tamen in questione haud obscure vbiuistetizatur. Sic enim scribit in Marc. 16. *Locum imaginari, in quem Christus ascenderit, non conuenit.* Ratio promittitur apud S. hliuibelburgiũ in Theol. Calu. l. i. c. 26. *Nullo enim spatio, ad quam sedet, Dextera Dei terminatur.* Ergo sentit Calvinus, Corpus Christi cum Diuinitate Vbiuiste impere omnia.

III. SVRÆVS, & SPINA, Ministri duo

Caluinistici, in Colloquio Parisiensi primum verbis, dein & scriptis ita professi sunt: *Qui Christum sine Diuisione peruasisse solidissimos cælos putant, oppidò quàm falluntur. Per hiansem fracturam ingressus esse credendus est.*

AUTOR. I. Christus ascendit in verum cælum corporeum: Intra verò, an *suprà* illud commoretur, incertum est D. Thomæ 3. q. 57. a. 4. S. Augustino *epist. 57.* curiosissimum & superuacaneum videtur. Certum istud,

Ibi Corpus Christi palpabile adæquato spacio circumscriptum est.

1. Quia vbicunque in Scripturis cælum opponitur terræ, vt sedes Dei; ibi locus corporeus describitur.

2. Quia Christus descendet de cælo ad iudicium cum Maiestate: non descendet de Maiestate, regno, gloria: Ergo non metaphoricè significant *Cælum* ista; sed locum corporeum.

3. Quia, ibi erit Christus, vbi & Sancti, *Ioan. 14.* at hi, vt corporei, non sunt vbique, sed loco certo, & nobilissimo, hoc est, in cælo quare & Christus ibidem est, ac erit. Ita S. Patres.

4. Quia, Corpora quò sunt perfectiora, eò perfectius participant bonitatè Dei, & superiora sunt ordine locali: vnde formaliora sunt & altiora: At corpus plus participat de bonitate Dei per gloriam, quam per naturalem formam. Quò gloriosus ac altius esse Christi Corpus debet. Ac ideo Eph. 3. *Ascendit super omnes cælos, vt adimpleret omnia.* Euiucit hæc ratio D. Tho. 3. q. 57. a. 4. Neque *suprà* cælos locus est; quia corpora sancta nil indigent continentia loci; cū à Deo accipiant omnia, à cælis nihil. Et tamen quia Sancti sunt spirituales substantiæ, ideo debetur eis locus per modum

spiritualis contactus. Nihil ibi metaphorice esse, dici intelligi debet.

DICO AD I Sive cœlum suscipiat Dominum, sive cœlo recipiatur. vtrumque locum definitivum significat, & proprium locato, & proportionatum. Nam locato immortalis debetur locus expert corruptionis ac motus; at mundus est locus generationis & corruptionis: ait *D. Thom.* 3. *quæstio 67. a. 1. o.*

AD II. Ficta illa, falsaque interpretatio est: patet iam supra.

AD III. Non id visu contingere quibant; ut aliis humano visu naturali. Sique vidissent, illusio putari potuisset. Nec testibus huc Apostolis oculatis op^o, cum Angeli testentur, *Act. I.* *Assumptus est à nobis in cœlum, sic. &c.*

AD IV. Brentii: Ista significant supremum in cœlis locum, iuxta *D. Th.* 3. *q. 57. a. 5. o.*

AD V. Sanni sunt isti, in Deū blasphemii. Secus scimus ex *S. August. libr. 2. de Civit. c. ult.* Beatos in cœlo habituros corpora gloriosa, & statum, & motum, prout voluerint; sed omnino decentem.

AD VI. Descensus Verbi fuit spiritalis naturæ: Ascensus, corporeæ: Idcirco, dem^o ut is fuerit metaphoricus; non hic tamen similiter esse debuit figuratus.

AD VII. **CALVINI.** Beza in *Colloquio Mompelgartensi pag. 179.* in hoc à præceptore suo discedit aperte. Et bene; patet supra.

AD VIII. Suræi. Similiter huic fabulantur Calvinistæ de ingressu Christi per ianuas claudas. Vide supra *quæstio 56.*

QVÆSTIO LIX.

Qualis sit Christi sessio ad dexteram Dei?

LUTHERANI, v. *Schmidelinus* in *disput. Wittenberg. num. 123.* Sedere ad dexteram Dei nihil est aliud, quàm Maiestatem, quæ Verbi sibi propria est, Verbi & realiter assumpta natura Filium Dei communitate. De hisce portens vide plura apud *Joan. Sturmium* in *apolog. contra Andr. Schmidel. V. de & Beza*, contra Brentium de omni præsentia, &c.

2. *Iean. Schmidelinus* *libr. contra Greg. de Valentia, & in disput. Wittenb. num. 109.* Desinat in cœlo Christo humana natura; & ad aequalitatem gloria & potentia cum diuino Verbo exaltata; ita ut iam Christus, etiam quæ homo, ubique præsent cum Patre & Sp. Sancto, aequali potentia regnet. Consona his Brentius, *Matth. chus, Pappus, & tota Vbiquitariorum natio.*

3. *It. m. creverus* *Dialogo 1. de Trin. fol. 26.* Non potuisset Antichristus Diuinitatem Christi plus agnoscere, quam isti (Scholastici Theologi) faciunt; Cum sit eorum, quæ Diuinitatis sunt, homini Christo tribuunt, ut nos Christi, & Carnis & Corporis eius Naturam in *Deum* exaltatam glorificamus.

4. *Idem Dialogo 2.* Ille ipse Christus est nunc per resurrectionem in tantam gloriam eius, quod nunc non dicitur; Patet maior me est: Eandem habitat cum Patre lucem inaccessam. Alias non esset ad Dexteram trinitatis. Non est in aliquo certo loco circumscriptus, sed in tertio cœlo; Unde, & ubi en nia implet.

1. **CALVINVS** in *Matth. c. 22. v. 44. & in c. 26. v. 64.* Sessio Christi ad dexteram metaphorice accipienda est, pro secundo, vel proximo gradu, quem Dei Vicarius (Christus) occupat. Ideo quippe ad dexteram Dei sedere dicitur, quia summus Rex constitutus, qui eius nomine mundum gubernet, quasi secundum ab eo honoris & imperij Sedem obtinet.

2. **BVILINGERVS** apud *Beza* *libr. de Omnipræsentia carnis Christi contra Brentium.* Christus in cœlos assumptus, super omnes creaturas exaltatus, Creatura esse desit. Vel, ait *Clypeus fidei Geneuen.* ita in iis confisus sedet, & ita in vnum locum, quasi ergo simul, inclusus, ut se inde commouere ante diem iudicij nullus queat. Et quid otiosus in terris degeret; cum nec docere hic possit, nec signa facere, nec sibi, nec nobis quicquam prodesse?

3. **CALVINVS** *Instit. l. 2. c. 9. §. 9.* Ad dexteram Dei non sessurus est Christus, nisi esse que in diem iudicij, Temporale est siquidem.

imperiū, quod à Patre Christus accepit, & sub id tempus Deus caput Christi esse desinet.

AUTOR. Horribile; quot hæresibus quamque immanibus illa blasphemiiis scæcant! Ut ad crisin & examen vocare singula non sit operæ. Suate se monstrositate confodiunt, Solum ego pauca reponam orthodoxa.

Dextera Dei. 1. Dicitur *Beatitudo*, iuxta Plal. 15. *Declarationes in dextera tua usque in finem.* Hic sedet, id est, habitat, ait Aug. l. 1 de Symb. c. 4. 2. Dicitur & *Iudicari Potestas* qua Patri conregnât Christus venturus iudicare. Vide *S. Th.* 3. q. 58. 3. Dicitur & *Gloria Diuinitatis*. Quæ tria Christo conueniunt quæ Deo Homini trifariam: Quæ Deo; in *AEQUALITATE PATRIS*: Quæ Homini; in *BEATITATE* præ cunctis creaturis: Quæ Christo, vni Personæ in duabus naturis; in *AEQUALITATE HONORIS*; quatenus Filius Dei cum assumpta natura sit eodem venerandus honore, non duplici. Atque tribus his modis sedere ad dexteram Patris, proprium solius est Christi. Hebr. 2. *Ad quem enim Angelorum dixit aliquando; Sede à dexteris meis?* Hoc est darè Deo, quæ Dei; Homini, quæ hominis sunt; Christo, quæ Christi.

Deificatores autem Humanitatis in Christo refutaui supra *quest.* 27. Seruatâ igitur trimembri distinctione diuina, facilè fuerit enarrata hæreticorum fabulamenta dissilare. Cæterum plura in meo *Antichristo*. p. 1. q. 19.

Q V Æ S T I O LXX.

An Christus meruerit esse Caput Ecclesie, & Index vniuersorum?

LUTHERO-CALVINISTAS Christum dicere secleratorum sceleratissimum pec-

catorem, liquet supra *q.* 17. Inique ipso humanæ redemptionis opere pluribus obnoxium culpæ succubuisse, *quest.* 2. Inprimis verò graues Animæ ipsius defectus eidem int' ueniss', *quest.* 44. Adeoque funditus etiam desperat', *quest.* 46. cum fidei perditæ iactura, *quest.* 47. Ac pro merito pœnas iustas inferorum expendiss': *quest.* 50. 51. 52. 58. Hisque de causis nihil sibi quicquam commemiss', *quest.* 59.

Hæc, inquam, Luthero-caluinistas affirmata iactare locis adlegatis, fecimus manifestum. Quare quætionem præsentem ab iisdem non nisi cum sibilis ac fannis excipi, nemini mirandum accidet.

1. CALVINVS, vt inimicorum Christi facile inimicissimus est; ita & sublannatorum eius maledicentissimus, nefandissimeque blasphemus, sic ait Instit. l. 2. c. 17. §. 6. Et in Phil. 2. v. 9. *Qui Christum per merita consecutum autumant, 1. Vt Iudex sit mundi, 2. Caput Angelorum, 3. Et Summum obtineat Imperium; Temerarij sunt.*

SVADET istis. 1. *Quid opus fuit descendere unicum Filium Dei, ut sibi acquireret aliquid noui?* 2. *Quia pro nobis laborauit vsque ad mortem.* Rom. 8. *Pro nobis tradidit illum.* Isa. 9. *Natus est nobis.* Ioan. 17. *Pro eis ego sanctifico me.* 3. *Quia frigeret illa commendatio amoris.* Rom. 5. *Quod Christus pro inimicis mortem subierit.* 4. *Quibus meritis assequi potuit Homo, ut esset Iudex, Caputque omnis creaturæ, & resideret in eo Maiestas illa, cuius millestimam partem nec Angeli attingunt?*

AUTOR. RESPONDEO AD I. Qui descendit Deus sibi mereri habuit nihil: at qui incarnatus Homo factus est, ei ante resurrectionem multa defuerūt. Nam & gloria corporis non sequitur absolute ad gl'oriam animæ sed ad congruentiam meritorum; quia acquiritur per actus animæ exercitos in corpore.

AD II. *Pro nobis quidem, sed non Tantum.* A. D.

AD III. Charitas eius passu nil impedit meritum proprium Corpori Christi accrescens. Nec sui omnino fuit oblitus Christus, ut ait Calvinus: alioquin non orasset, Ioan. 17. *Clarifica me Pater claritate, quam habui apud te.*

AD IV. Christus, ait August. libr. de predest. c. 15. non meruit sibi Unionem hypostaticam; nec ut in eo resideret ea Maiestas: meruit tamen esse Iudex & Caput omnium; quod minus est, quam Reconciliatio mundi; atqui hanc mereri potuit: ergo magis & illa. Vnde si, qui id credunt ac asserunt, *temerarii sunt*; omnino tenerarius erit Christus, Spiritus Sanctus, temerarii Euangelistæ, omnique S. Patrum Antiquitas, & Ecclesia Dei. Vide in meo *Antichristo part. 1. quest. 19, & 20.*

I. IUDICIARIA POTESTAS est propria Christi. Quæ enim ad hanc tria requiruntur, in sunt Christo perfectissime: ut Potestas coercendi subditos; Zelus iustitiæ; & Sapientia. *D. Tho. 3. quest. 59. a. 1.*

Et verò Christi est, ut quæ Homo in homines iudicium exerceat. 1. Obafinitatem; Vnde Heb. 4. *Non habemus Pontificem, qui non possit compati infirmitatibus nostris, tentatum per omnia. &c. Adeamus ergo cum fiducia ad Thronum gratiæ eius.* 2. Corpora mortuorum Deus suscitabit per Filium ad iudicium, quæ Hominem; animas per eundem, quæ Deum, reddet corporibus: ideo & eorundem Iudex erit. 3. Quia, ait August. serm. 64. de Verb. Dom. *Rectum erat, ut iudicandi viderent Dominum Iudicem; in forma serui; boni & mali: in forma Dei, soli boni.*

Ea igitur Potestas conuenit Christo, Tum ob Diuinam personam, ob Capitis dignitatem, & Gratia plenitudinem; Tum verò etiam ex merito. Vnde August. ibidem. *Sedebit Iudex, qui stetit sub Iudice: damnabit verò reos, qui falso factus est reus.* Liquet de Iudice: Porro de Capite.

II. CAPUT ECCLESIAE est Christus. 1. Ob ordinem; quo, quanto est altior in gratia, tanto & propinquior Deo. Quæ causa etiam, Rom. 8. *Qui præsciuit, hos & prædestinauit conformes fieri imaginis Filij sui: ut sit ipse Primogenitus in multis fratribus.* 2. Ob perfectionem gratiarum plenam. 3. Ob virtutem infundendi gratiam in membra influentem. Cùm autem Humanitas tota Christi influat in animas & corpora, idcirco utrorumque Caput est: Et hoc inter vniuersum genus humanum. Quia 1. Tim. 4. *Est Saluator omnium hominum, maxime infidelium.* 1. Ioan. 2. *Ipse est propitiatio pro peccatis nostris. &c. Sed etiam pro totius mundi.* Vide *D. Thom. 3. quest. 8.*

ANGELORVM verò Caput est Christus quia illi vnum Corpus mysticum sunt cum militante Ecclesia. Vtrorumque autem vnus solus Christus vnicum propriumque Caput est, ut præter eum alius esse nequeat. De summo Christi Dominio actum alibi; ageturque loco proprio.

II. CALVINVS de Iudice Laciniæ affluens dicit in Luc. c. 24. v. 39. *Plagis adone eum Confossum imaginari, cum adueniet mundi Iudex, stultum & anile est delirium.*

AUTOR. I. Derestantur hunc turpissimum Caluini errorem eiusdem discipuli, ut Cōradus Pelicanus in *Ioan. 5. 20.*

Ro-

Rodolphus Gualtherus fol. 175. in Ioan. Ministri ambo Tigurini.

2. Ven. Beda in Lucam Comment. c. 97. *Vulnerum cicatrices non seruaui, quod sanare non posset; sed ut perpetuò triumphum victoriae suae circumferres.*

3. S. August. putat eas non hiasse rupta carne; sed ut signa mansisse. At melior, communiorque sententia est contraria: ut in quarum hiatus intulerit digitos S. Thomas. Ioan. 20. Vide meum Nucleum concionum Dom. in Albis part. 4. & 5.

4. De S. Martyrum plagis ira S. Aug. lib. 22. Ciuit. c. 20. *Fortasse videbimus, Non enim deformitas in eis, sed dignitas erit; & quaedam, quamuis in corpore, non corporis, sed virtutis pulchritudo fulgebis. &c. Non sunt appellanda corporis vitia sed Virtutis indicia.* Hinc per maius aestima de Christo. &c.

III. CALVINUS alteram annectit notam: sed suam. Quòd Apostolos & sanctos fore cum Christo Iudices asseramus; ac ob eam in cæteris, causam ipsos *δὲ ἁγίων* adoremus; hoc ei bilem in nasum ciet, ut in Ioan. cap. 8. v. 53. dicat: *Illustrauit Deus nomen suum per Apostolos & Martyres: Papiſta idola ex eis sibi confingunt, quæ DEI locum occupent. &c. Quantulum enim restat Deo, vel Christo; sibi habeant Sancti, quod illis prodige largiuntur Papiſta? Proinde sciendum est, confundi totum regni Dei ordinem, nisi longè infra Christum, succedant Apostoli & quicquid est Sanctorum; ut solus Ipse emineat. &c. Dupliciter peccant: Quod in doctrina Sanctos preferunt Christo: Deinde, quod illos vestiente Christi spoliis, eum propriè sua virtute exinaniant.*

Sed singulatim de iudicario Sanctorum honore dissentiant hæretici, apud Maldonatum in Ioan. c. 8. v. 53. 1. Fore Iudices Apostolos; non per Comparisonem; sicut Niniuitæ & Regina Austri: sed uti latæ sen-

tentiæ præcones. Deinde, non ut Iudices, sed ut Consiliarios & Assessores.

AVTOR. I. Calvinus declamatorum agit, non Doctorem: quin Calumniatorem; mentiens honore Christum spoliari, ac Sanctos præ ipso coornari. &c. 2. Cæteri nugatores sunt: Quasi verò sit Consiliariis opus Christo. Vide in meo Nucleo Concionum de Iudicio, Conc. 4. par. 3. Et D. Tho. &c.

QVÆSTIO LXXI.

*Quale Iudicium Christus exercebit
Luthero caluinistis?*

Diligenter congescit accuratè doctus Quir. Cnoglerus, quæ huc facere videntur. Reddam ex ipso; non tam ut refutem, quam ut ad proprium referuata locum reiiciam: censeam tamen tribus.

1. LUTHERANI, Ubiquitarii, apud B. zã in respon. sua ad Acta Mompelg. Colloq. tal s ex Bergensi lupa dederunt abortus. *Ad iudicium Christus non reuertetur; Nec enim potest ex loco in locum reuerſi, qui omnem locum occupat. Vel si reuertetur, non reuertetur verè, sed apparenter tantum, hoc est, ex inuisibili euadet visibili.*

2. LUTHERVS l. de Conciliis p. 2. iudicii assessores ex orco euocatos assignat Christo dicens: *Eutyches & Nestorius (Archihæretici) Ss. Cyrillum & Leonem condemnabunt.*

DE INIVSTO CHRISTI IUDICIO, I. Lutherus in libr. de seruo arbit. contra Erasimum. *Indignos coronabit, indignos puniet: immertos saluabit, immertos damnabit.*

2. BRENTIUS in explic. Cateches. Witenb. anni 1552. pag. 214. 215. *Iudicij sententiam non pronuntiabit secundum Decalogum.*

3. Causam sibi promere videntur Ministri Lubecenses, Hamburgenses, Lunæburg; & Magdeburgenses in responso ad literas Illyrici & Galli: *Omnes enim qui circa Moysen, id est, Decem præcepta versantur, ad diabolum pertinent. Addunt Antinomi apud Confessores Mansfeldenses fol. 91. 92. *Leges stant, Christum perire oportet.**

4. Symbolam adiiicit suam Nicolaus Amsdorfius istam: *Nec secundum merita iudicabit, (scilicet quicquid ipse dicat Matth. 26.) Sed secundum Fidem. Nam bona opera perniciosa erunt ad salutem.*

AUTOR. Vndenam hi hauserunt talia? Ex pectore, spiritu, librisque Lutheri. 1. De Amsdorfio sanè exiit sermo inter discipulos, dixisse Lutherum: *Spiritus meus requiescet in Amsdorfio: Nimirum ille, quicum plusquam salis modium absumsit; quique ei ante Catharinam fuit concubinus.*

2. Ex libris verò: 1. Nam ita Lutherus tom. 3. fol. 40 & 41;

Moysem nec audire, nec videre volumus; Iudaico populo tantum datus est, nec quicquam ad nos pertinet. Et cum quispiam tibi proponit Moysem cum suis praeceptis, tu dic: Abi ad Lu'cos cum tuo Moyse; ego Iudasus non sum, ne me cum Moyse inuoluas. Idem in Colloq. mens. libus, fol. 152. Moysem cum sua Lege ego nolo habere: est magister omnium carnificum, & Christi Domini hostis.

2. LUTHERVS igitur rursus in Postilla de piscatura Patri, par. 2. fol. 154. In captiuit. Babyl. to. 2. Witt. anno 1551. pag. 79. Item to. 3. germanico fol. 40. 41. In praefat. to. 1. Ienenfi. *Cum solo Isaac Veniendum nobis ad iudicium, id est, cum fide! seruis & asinos, id est, opera oportebit amittere. Via ad caelum angusta est, necesse est ut gratia fiat, si transire uelis. Qui boni operibus onusti sunt, nunquam per hanc uiam se penetrabunt. Nec opera Deus curat, nec eis indiget: nec illi iustus est apud Deum qui multa operatur; sed qui sine opere multum credit. Prima & ultima, simulque pessima haereticus & nocentissima, qua unquam in mundo fuit exorta est, cum docetur; Bona opera ad Salutem requiri.*

3. Item LUTHERVS in serm. super Euangel. Sic Deus d'lexit &c. Dico ego Doctor Mart. Lutherus, indignus Domini nostri Iesu Christi Euangelista, quid hunc articulum: *Sola fides, absque omni opere iustificat; inconcussum mihi permittere debeat Romanus Imperator, Tartaricus Imperator, Persarum Imperator, Papa, omnes Cardinales, Episcopi, Sacerdotes, Monachi, Moniales, Reges, Principes, Domini totius mundi, simul cum suis demonibus: Atque insuper habeant ignem tartareum in sua capite, nec gratias ullas. Hic sit meus Doctoris Mart. Lutheri in spiritum Sancto.*

AUTOR. Hæc furia est limphati.

4. Idem Lutherus tom. 1. Ienenfi fol. 14r. & 144. *Vox SOLA, quam de Meo, Paulino textus addidisse non diffiteor, debet in meo nouo Testamento manere; etsi omnes Papae sint ad insaniam & phrenesin redigantur; tamen non debent eam inde mihi eximere. Doctor Martini Lutherus sic uult; & dicit Papistam, & asinum idem esse. Sic uolo si iubeo, sit orationis uoluntas. Volumus enim non deseri uis, sed Magistri & Iudices Papistarum esse. Imò volumus etiam semel proteruire & insultare asino istis &c. Lutherus ita uult; & ait se Doctorem*

esse super omnes Doctores in toto Papatu. Penitet me uerò, quod non addiderim & illas duas uoces, OMNIBVS, & OMNIVM, ad hunc modum; Sola fides iustificat sine omnibus operibus omnium legum.

AUTOR. Hæc Lutherana rabies furiosa est: absit iniuria dicti mei.

CALVINISTÆ qualia? Nec improbè facta; Nec rectè gesta ventura ad iudicium aiunt, ut liquebit.

AUTOR. Infero hinc fortiter: Ergo Extr. iudicium erit aut Iustum, aut Nullum. Quia in illud ueniet.

I. Non Improbè facta: Enimuero

1. Ita CALVINVS in Matth. 17. uerf. 26. *Non est timendum, ne in iudicium ueniant peccata nostra; à quibus tam pretiosa mercede uis absoluit Dei Filius.*

Ipse expertus senserit; qui inuocatis dæmonibus animam exhalauit.

2. BEZA in Confess. c. 4. art. 12. *Efficit sanctificatio nature humana in Christo, nobis per Fidem imputata, ut reliqua corruptio uilius, quae in nobis etiam regeneratis insident, in rationem non ueniant coram Deo.*

II. Nec rectè facta in iudicium adducentur. Nam talibus resonant ubique scholæ Calvinianæ:

*Christiani Solis diuina iustitia, quacunque uilius fuerit uita reliqua, incerta, & interminata, hominem in aeterna uita possessione collocabit. Tindalus, primus Angliæ Apostolus, apud Foxum Calvinistam in Actis pag. 1336. *Quæ ad Deum placandum, nihil est in operibus differentia, siue uirtutem reddas, siue laues scutellam, siue agas futorem, siue Apostolum.**

III. Existis rectè infert ZYVINGLIVS serm. de prouidentia cap. 6.

Iudicium Christi futurum iniustissimum. Nam Dominus in tantum more pronuntiabit & definit: *Misericordiam impartior pro meo placito, non pro implorantium meritis. Idem ibid. & tom. 1. in explicatione art. 20. *Sempiternis flammis homines ob peccata addicet, quæ tamen non ipsorum magis opus sunt, quam sui pronen-**

tus agricola; aut mallei vomer, quem cudit
faber.

AVTOR. Sat docui ex ipsismet cō-
tra ipsos, quod vllum fore iudicium ne-
gare cogantur. At verò sunt ea indigna
Christianis auribus; calamò indigniora
castigatorio: nec locum reperiunt apud
quenquam, nisi quem par furia spiritus
infatuarit. Quales brachio sæculari re-
linquendos, aut Deo Vindici, censeo.

Verum quantò Christianis istis aliter
ac sanctius Ethnici ac Turcæ? *Homini*,
ait Cic. in Lælio, *datur ascensus in cælum*
propter mentem, virtutem, fidem. Alcora-
nus in Azoara 1. *Omnis rectè viuens Ma-*
humetes, bonique gestor indubitanter diui-
num amorem assequetur. Et passim Azoara
27. 28. 39. 45. *Secundum modum operum*
suorum quemque Deum remunerabitur, tri-
buens vitam aternam.

VI. DE SANCTO- RVM CVLTV.

QVÆSTIO LXXII.

Qualia Luthero-caluinistarum de
Sanctis sint Mendacia, & in
eos Coniugia?

DE Mendacijs repete ex meo *Men-*
dace Antipapist. q. 4.

CONVITIA LVTHERANORVM
& Calumniæ sunt blasphemæ, factis &
dictis declaratæ.

I. Factis quidem, vt cum Imagines
S. Crucis, Christi & Sanctorum, exocu-
lant, naribus & auribus truncant, muti-
lant manus ac pedes, totoque corpore
statuas scedant, & comminuunt: cum

SS. Reliquas, corpora, & lypsanthecas,
templa Sp. Sancti, cum aris ipsis euer-
tunt, & profanant.

2. Lucianus impius Deos falsos de-
ridiculos fecit, ac irrisit: At Erasmus
Amicos & Domesticos Dei irrisui pro-
pinavit. Ecce Verba impia eius in Col-
loquio, Naufragium.

Num imminente mortis periculo Diui cuiusquam im-
plorasti præsidium? Cui alter: Ne id quidem. Quam-
obrem autem? Quia spacio sum est cælum; si cui Diuorum
commendauero salutem meam, (puta Petro, quia fortasse
prius audiet, vt proprior ostro) priusquam ille conueni-
at Deum, priusquam exponat causam meam, ego iam pe-
riero.

Piò jocos impios!

3. Eodem in libro, more Lucianæo, B.
Virginem, Chryostomo verè Seraphi-
cis sanctiorem, in locum ponit impuri-
simæ Veneris, in præfectura maris.

4. In Dialogo etiam de peregrinatione fingit B. Ma-
riam ad Glaucoptum scribere talia: *Quod Luthero-*
rum secutus strenuè suades superuacaneum esse inuocare
Diuos, à me quidem isto nomine bonam magnamque
gratiam te inisse scito; Nam antehac tantum non ene-
rabar improbris mortalium opprobriationibus. Ab Vna
petebantur omnia; quasi filius meus semper infans esset;
Quia talis fingitur, pingiturque in sinu meo.

Vah! Christianum talia?

LVTHERVVS, *suprà quæst. 38* Pluris non facit B.
Virginis preces, quam cuiusquam è vulgò: quòd simus
æquè sancti, ac illa.

AVTOR. Ecquid igitur Bernardus
tot enumerat Prærogatiuas B. V. Mariæ?
Chryostomus B. V. dicit *Cherubin hono-*
rationem, Seraphin gloriosorem? Quid
Anselme ais: Ea puritate nitere Mariam,
qua maior sub Deo nequeat intelligi? Si æ-
què sancti omnes, ac B. Maria; quò illi
tropæum Virginitatis, cum maternitatis
honore? Quò illi toleratia tot, ac talium
cum Filio suo Christo? Quo gladii cor
penetrantis patientia? Vt sancti fierent
Martyres, Confessores, &c. quanta subie-
runt? Lutherani, sine talibus, æquè san-
cti sant, sc. ac iusti. P 2 Quin-